

Αξιολόγηση του προγράμματος Λεξιπόντιξ από τους γονείς

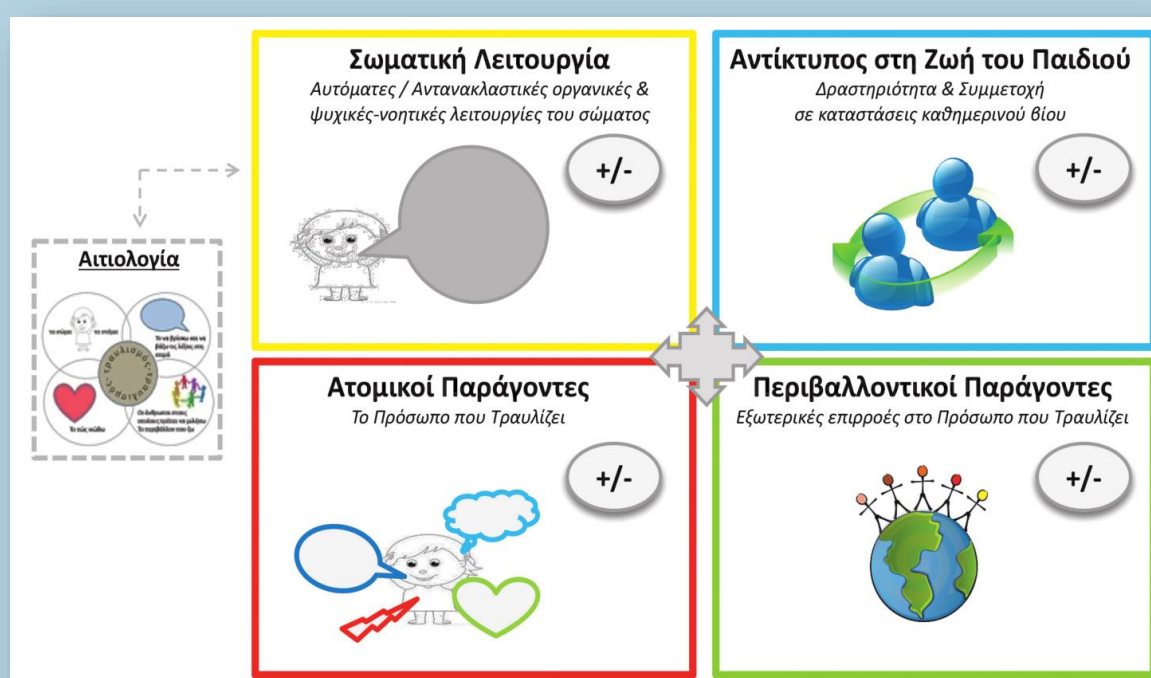
Γιώργος Φούρλας¹, Κατερίνα Ντούρου², Ηλίας Σπυρίδης¹, Βασιλική Μπατζιώτη¹

¹Κέντρο Έρευνας και Θεραπείας Τραυλισμού, ²University of Oklahoma Health Sciences Center

Σχετικά με το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ

Το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ (Φούρλας & Μαρούσος, 2015· 2018· 2019) αποτελεί ένα δομημένο πρόγραμμα θεραπείας για παιδιά σχολικής ηλικίας με τραυλισμό. Στοχεύει σε αλλαγές στη συνολική εμπειρία τραυλισμού του παιδιού και της οικογένειάς του. Η διάρκειά του είναι 13 συνεδρίες (4 μήνες). Η θεραπεία στο πρόγραμμα Λεξιπόντιξ εξατομικεύεται σύμφωνα με τις προσδοκίες των συμμετεχόντων (παιδιού και γονιών) και σύμφωνα με τις συνολικές ανάγκες, τις ικανότητες και τους διαθέσιμους πόρους του παιδιού και της οικογένειάς, όπως αυτά αναδεικνύονται κατά τη Διερευνητική Διαδικασία και αποτυπώνονται στον Χάρτη Διατύπωσης του προγράμματος (Φούρλας & Μαρούσος, 2014· 2018). Ο Χάρτης Διατύπωσης απεικονίζει τη συνολική εμπειρία του παιδιού σχολικής ηλικίας με τραυλισμό και σχεδιάστηκε σύμφωνα με το μοντέλο της Διεθνούς Ταξινόμησης της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας (ΠΟΥ, 2001) και την προσαρμογή του στις Διαταραχές Ροής της Ομιλίας από τους Yaguss & Quesal (2004).

Διάγραμμα-1: Χάρτης Διατύπωσης

Στο πρόγραμμα Λεξιπόντιξ η θεραπεία εισάγεται με τη μορφή παιχνιδιού ρόλων. Πρωταγωνιστές είναι το παιδί σε ρόλο *Υπερ-ήρωα* που προσπαθεί να προστατέψει το *Εργοστάσιο του Νου* και ένα άτακτο ποντίκι που ονομάζεται *Λεξιπόντιξ*. Ο *Λεξιπόντιξ* προσπαθεί να εισβάλει στο *Εργοστάσιο του Νου* και να σαμποτάρει τις μηχανές του εργοστασίου. Το παιδί *Υπερ-ήρωας* αμύνεται και υπερασπίζεται το *Εργοστάσιο του Νου* υποστηριζόμενο από *Συμμάχους* (γονείς, θεραπευτής, άλλα σημαντικά πρόσωπα στη ζωή του παιδιού) και χρησιμοποιώντας *Εργαλεία* (*Μπλε Εργαλεία* ενδυνάμωσης της συμμαχίας, *Κόκκινα Εργαλεία* για τις σκέψεις και τα συναισθήματα και *Κίτρινα Εργαλεία* για τις λέξεις και τις συμπεριφορές). Το παιδί και η *Συμμαχία* του, εμπλέκονται σε *Γυμνάσια*, *Αποστολές* και *Πειράματα* προκειμένου να διαχειρίζονται τις επιδρομές του *Λεξιπόντιξ* (Φούρλας & Μαρούσος, 2018· 2019). Το παιδί βαθμιαία αποκτά την εμπειρία μιας αρμονικής και λειτουργικής ζωής με τραυλισμό, καθώς ο τραυλισμός αποτελεί πλέον διαχειρίσιμο βίωμα και όχι απειλή.

Στόχος

Στο πρόγραμμα Λεξιπόντιξ, οι γονείς συμμετέχουν ενεργά στη θεραπεία. Υποστηρίζουν το παιδί τους και ταυτόχρονα έχουν τις δικές τους προσδοκίες και τους δικούς τους στόχους θεραπευτικής αλλαγής σε επίπεδο γνωστικό, συναισθηματικό και συμπεριφορικό. Δεδομένου του σημαντικού ρόλου των γονέων στη θεραπευτική διαδικασία και στη ζωή του παιδιού, είναι σημαντικό να διερευνηθεί η άποψή τους για το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ. Στόχος της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση της άποψης, των προσδοκιών και της εμπειρίας των γονέων από το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ.

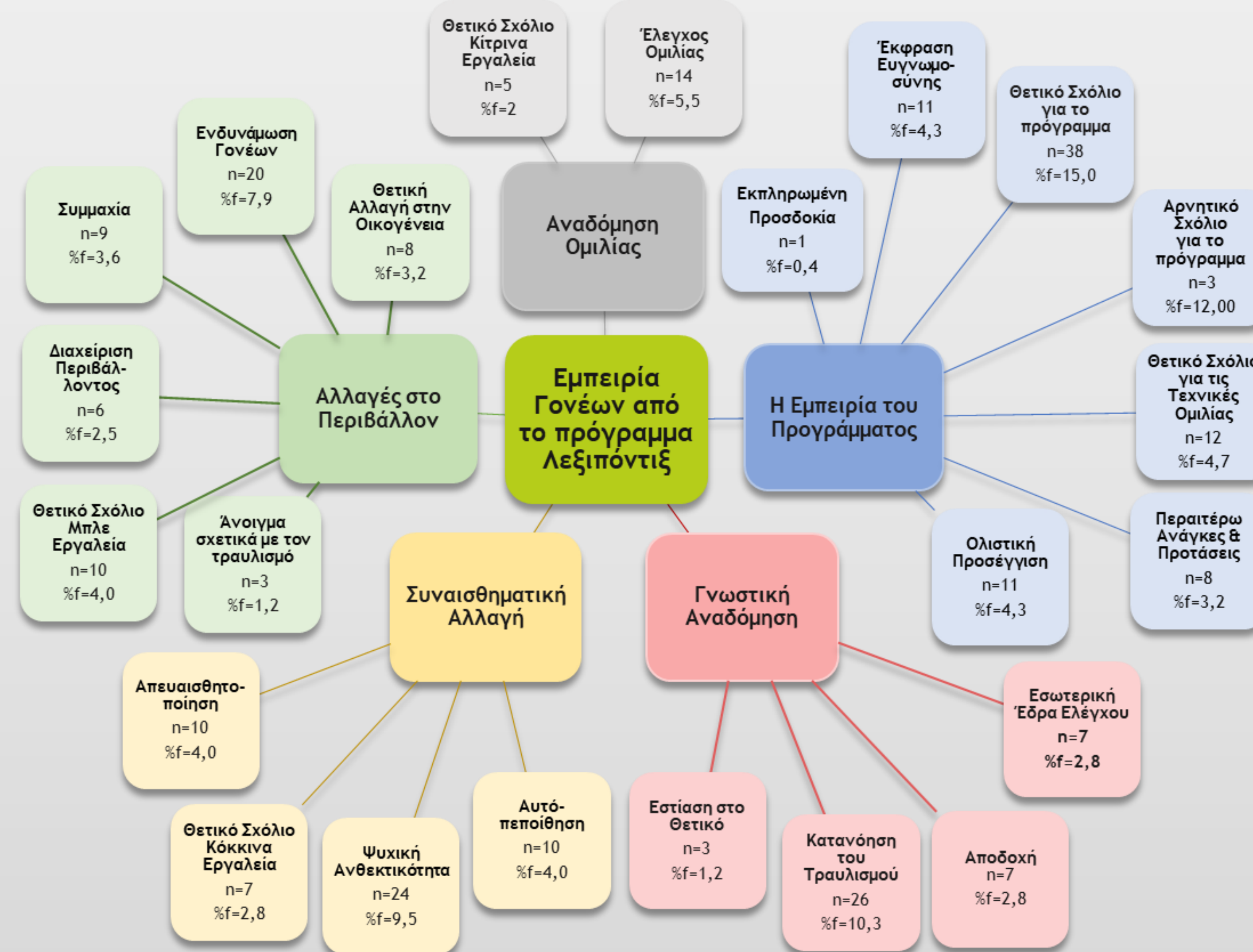
Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες: Δεκαεννέα (19) μητέρες και δεκαεπτά (17) πατέρες, γονείς παιδιών που παρακολούθησαν το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ στο Κέντρο Έρευνας και Θεραπείας Τραυλισμού.

Εργαλεία: Οι γονείς συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο 8 τεμαχίων, βαθμολογώντας σε δεκάβαθμη οπτικοποιημένη κλίμακα (0 έως 10) τις παρακάτω παραμέτρους (constructs):

- Επίπεδο εκπλήρωσης των προσδοκιών των γονέων από το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ
- Αντίληψη των γονέων για το κίνητρο του παιδιού να συμμετέχει στο πρόγραμμα Λεξιπόντιξ
- Εκτίμηση των γονέων σχετικά με την συνολική ποιότητα του προγράμματος Λεξιπόντιξ
- Ποιότητα του παρεχόμενου υλικού, παιχνιδιών και δραστηριοτήτων του προγράμματος Λεξιπόντιξ
- Απαιτήσεις του προγράμματος Λεξιπόντιξ όσον αφορά χρόνο και πόρους της οικογένειας
- Ρυθμός εξέλιξης του προγράμματος

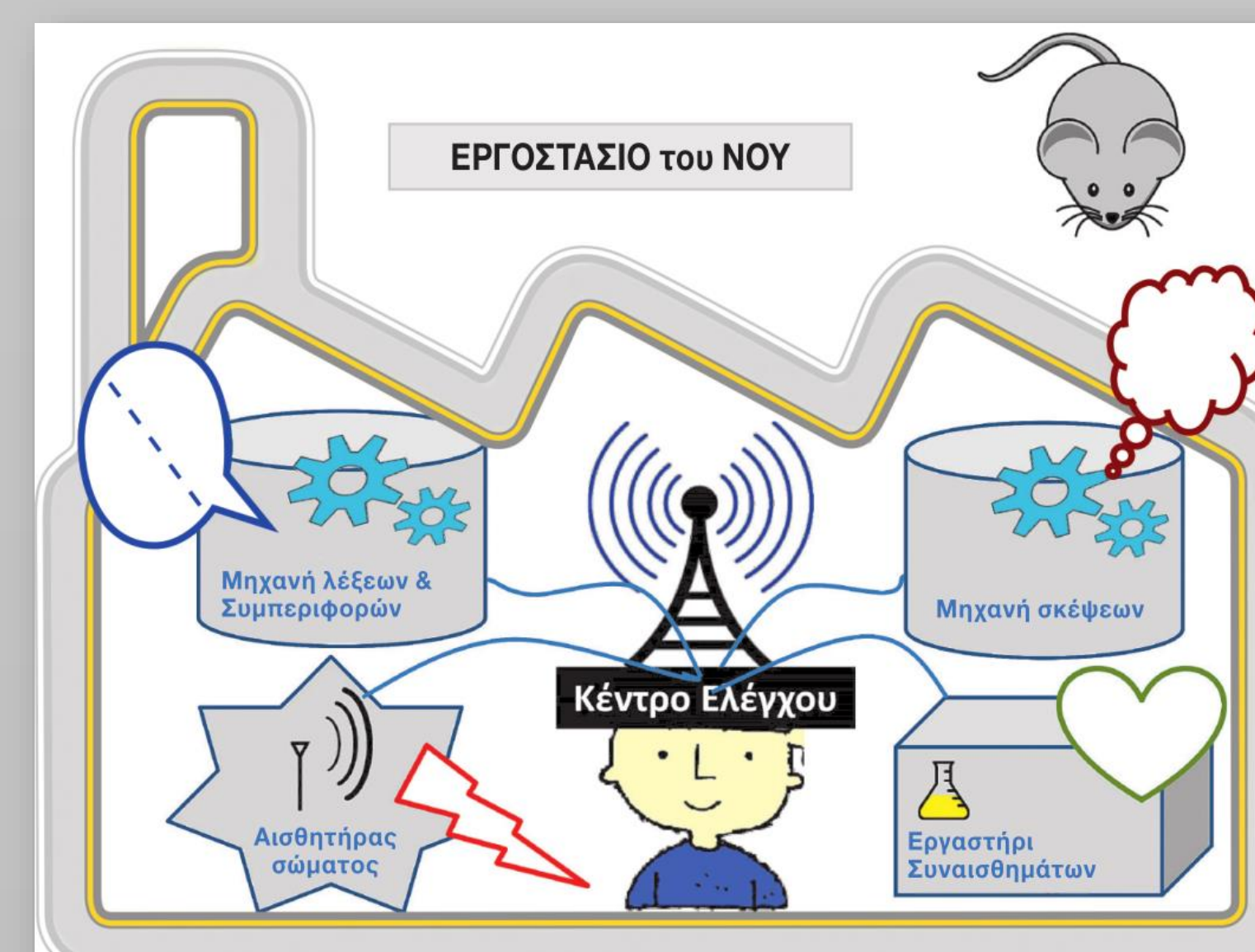
Κάθε μία από τις ανωτέρω παραμέτρους (constructs) αξιολογήθηκε με ένα τεμάχιο εκτός από την παράμετρο «Ποιότητα του παρεχόμενου υλικού, παιχνιδιών και δραστηριοτήτων του προγράμματος Λεξιπόντιξ», ο οποίος αξιολογήθηκε με τρία τεμάχια, ο μέσος όρος των οποίων, χρησιμοποιήθηκε σαν αποτέλεσμα στην ανάλυση. Συμπληρωματικά του ερωτηματολογίου, οι γονείς κατέθεσαν γραπτά την άποψή τους ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση: «Παρακαλούμε αποτυπώστε τις σκέψεις σας από την εμπειρία σας με το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ». Οι γραπτές απαντήσεις των γονέων αναλύθηκαν με την μεθοδολογία Thematic Analysis (Attride-Stirling, 2001).

Διάγραμμα-3: Δίκτυο Θεμάτων για την Εμπειρία των Γονέων από το Πρόγραμμα Λεξιπόντιξ.

Αλλαγές στο Περιβάλλον	Συναισθηματική Αλλαγή		Γνωστική Αναδόμηση		Εμπειρία Προγράμματος		
	Βασικό Θέμα	n	n	Βασικό Θέμα	n	n	
Απειαισιοποίηση	Απειαισιοποίηση	2	8	Εστίαση στο Θετικό	2	1	
Θετική Αλλαγή στην Οικογένεια	Θετικό Σχόλιο για τα Κίτρινα Εργαλεία	4	3	Κατανόηση Τραυλισμού	11	14	
Ενδυνάμωση Γονέων	Ψυχική Ανθεκτικότητα	11	13	Αποδοχή	0	7	
Συμμαχία	Αυτο-πεποίθηση	3	7	Εσωτερική Έδρα Ελέγχου	4	3	
Διαχείριση Περιβάλλοντος	Αναδόμηση ομιλίας				Θετικό Σχόλιο για τις Τεχνικές Ομιλίας	8	4
Θετικό Σχόλιο για τα Μπλε Εργαλεία	Βασικό Θέμα	n	n	Παράπλευρη Προσδοκία	1	0	
Ανοιγμα για τον Τραυλισμό	Θετικό Σχόλιο για τα Κίτρινα Εργαλεία	3	2	Εκφραση Ευγνωμοσύνης	7	4	
	Έλεγχος ομιλίας	9	5	Θετικό Σχόλιο για το Πρόγραμμα	18	20	
				Αρνητικό Σχόλιο για το Πρόγραμμα	2	1	
				Θετικό Σχόλιο για τις Τεχνικές Ομιλίας	12	4,7	
				Παράπλευρη Προσδοκία	3	2	
				Ολιστική Προσέγγιση	8	3	

Πίνακας 1: Συχνότητα εμφάνισης των Βασικών Θεμάτων στις απαντήσεις των μητέρων και πατέρων

Διάγραμμα-2: Το Εργοστάσιο του Νου

Επικοινωνία

gfourlas@logosinstitute.gr
www.lexipontix.gr

Αποτελέσματα

Ο μέσος όρος της βαθμολογίας (σε δεκάβαθμη κλίμακα 0 έως 10) που έδωσαν οι γονείς στις ανωτέρω παραμέτρους (constructs) κυμαίνεται μεταξύ 7,89 και 9,18 για τις μητέρες και 7,85 και 8,85 για τους πατέρες. Κατά την εφαρμογή σειράς Wilcoxon signed-rank tests, δεν ανιχνεύθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στις μητέρες και τους πατέρες ($p < .05$). Οι γραπτές απαντήσεις των γονέων στην πρόσκληση «Παρακαλούμε αποτυπώστε τις σκέψεις σας από την εμπειρία σας με το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ» αναλύθηκαν με το λογισμικό QDA miner. Αναγνωρίστηκαν πέντε Κεντρικά Θέματα (Organizing Themes): 'Εμπειρία από το Πρόγραμμα', 'Γνωστική Αναδόμηση', 'Αναδόμηση Ομιλίας', 'Συναισθηματική Αλλαγή' και 'Αλλαγή στο Περιβάλλον'. Τα Βασικά Θέματα κάτω από τα Κεντρικά Θέματα (για παράδειγμα Βασικό Θέμα 'Αυτοπεποίθηση' κάτω από το Κεντρικό Θέμα 'Συναισθηματική Αλλαγή') και η απόλυτη (n) και σχετική (%) συχνότητα στην οποία ανιχνεύθηκαν, παρουσιάζονται στο Διάγραμμα-3. Ο Πίνακας-1 παρουσιάζει τις διαφορές που βρέθηκαν στη συχνότητα μεταξύ μητέρων και πατέρων για κάθε Βασικό Θέμα.

Συζήτηση

Τα αποτελέσματα αποδεικνύουν πως οι προσδοκίες των γονέων εκπληρώθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Οι γονείς βαθμολόγησαν υψηλά διαφορετικές παραμέτρους του προγράμματος και ανέφεραν θετικές αλλαγές σε ποικίλους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του γνωστικού, συναισθηματικού, λεκτικού-αρθρωτικού/κινητικού και περιβαλλοντικού τομέα. Η διαφορά που καταγράφηκε στη συχνότητα κάποιων Βασικών Θεμάτων, μεταξύ των πατέρων και των μητέρων, (για παράδειγμα στο Βασικό Θέμα 'Αποδοχή'), πιθανώς αποτυπώνει το γεγονός ότι το πρόγραμμα Λεξιπόντιξ απαντά διαφοροποιημένα στις ατομικές ανάγκες κάθε παιδιού. Μπορεί επίσης να καταδεικνύει ότι οι μητέρες και οι πατέρες διαφέρουν ως προς το ποια αποτελέσματα της θεραπείας θεωρούν σημαντικά. Οι προαναφερόμενες θετικές αλλαγές που αποτυπώθηκαν στις απαντήσεις των γονέων σχετίζονται και με τα τέσσερα πεδία του Χάρτη Διατύπωσης του προγράμματος Λεξιπόντιξ (Σωματική Λειτουργία, Ατομικοί Παράγοντες, Δραστηριότητα και Συμμετοχή, Περιβαλλοντικοί Παράγοντες). Τα δεδομένα αναδεικνύουν την αποτελεσματικότητα του προγράμματος Λεξιπόντιξ να απαντά στη συνολική εμπειρία τραυλισμού του παιδιού και της οικογένειάς του.